

ҰЛТТЫҚ БАЯНДАМАСЫ
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ДОКЛАД

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі

Министерство образования
и науки Республики Казахстан

Ministry of education and science
of the Republic of Kazakhstan

Қазақстан Республикасы Президентінің
жанындағы Жастар саясаты жөніндегі кеңес

Совет по молодежной политике
при Первом Президенте Республики Казахстан

Council for Youth Policy under the President of
the Republic of Kazakhstan

Әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық университеті

Казахский национальный
университет имени аль-Фараби

Al-Farabi
Kazakh National University

«ҚАЗАҚСТАН ЖАСТАРЫ – 2015»
«МОЛОДЕЖЬ КАЗАХСТАНА – 2015»

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі

Қазақстан Республикасы
Президентінің жанындағы
Жастар саясаты жөніндегі кеңес

Әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық университеті

«ҚАЗАҚСТАН ЖАСТАРЫ – 2015» ҰЛТТЫҚ БАЯНДАМАСЫ

АЛМАТЫ - 2015

УДК 329 (574) (061)

ББК 66.75 (5 Қаз)

Қ 18

ISBN 978-601-04-1609-3

«Қазақстан жастары – 2015» Ұлттық баяндамасы. Сәлімгерей А.А., Әбдірайымова Г.С., Абдикерова Г.О., Айдарбаев С.Ж., Булатбаева А.А., Веревкин А.В., Ибраева А.С., Лифанова Т.Ю., Мәсәлімова А.Р., Межибовская И.В., Мыңбаева А.К., Ким А.М., Насимова Г.О., Оспанов С.И., Үсеинова Г.Р., Шапинова С.А. – Алматы: «Қазақ Университеті», 2015.

Аударма: қазақ тіліне – А.А. Маулен.

Көркемдеу және беттеу: А.Ш. Алдашева, А. Колесников, Р. Шангараев, Р. Скаков, А. Маханбетжанова; корректор Г. Бекбердиева, Е. Жайнаков.

«Қазақстан жастары – 2015» Ұлттық баяндамасы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің тапсырысымен дайындалды.

Ұлттық баяндама жастардың ахуалын және Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жастар саясатының жай-күйін талдауға арналады.

Баяндамада ғылыми зерттеулердің, мемлекеттік органдардың ресми статистикалық және басқа да деректер негізінде қазақстандық жастардың әлеуметтік-демографиялық құрылымы сипатталады; білім және ғылым, денсаулық сақтау, еңбек және кәсіпкерлік, жастардың әлеуметтік-саяси үрдістерге және жастар субмәдениетіне қатысуы және т.б. салалардағы жастардың жай-күйіне толық талдау жасалады.

Ұлттық баяндама мемлекеттік органдарға, оқу орындарына, қоғамдық бірлестіктерге, жастар ресурстық орталықтарына, БАҚ – мемлекеттік жастар саясатын тиімді іске асыруға мүдделі барлық тұлғаларға арнап әзірленді.

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2015 ж.

Национальный доклад «Молодежь Казахстана – 2015». Салимгерей А.А., Абдирайымова Г.С., Абдикерова Г.О., Айдарбаев С.Ж., Булатбаева А.А., Веревкин А.В., Ибраева А.С., Лифанова Т.Ю., Масалимова А.Р., Межибовская И.В., Мынбаева А.К., Ким А.М., Насимова Г.О., Оспанов С.И., Усеинова Г.Р., Шапинова С.А. – Алматы: «Қазақ Университеті», 2015.

Перевод: каз. яз. – А.А. Маулен.

Дизайн и верстка: А.Ш. Алдашева, А. Колесников, Р. Шангараев, Р. Скаков, А. Маханбетжанова; корректор Г. Бекбердиева, Е. Жайнаков.

Национальный доклад «Молодежь Казахстана – 2015» подготовлен по заказу Министерства образования и науки Республики Казахстан.

Национальный доклад посвящен анализу положения молодежи и состояния государственной молодежной политики в Республике Казахстан.

На основе научных исследований, официальных статистических и иных данных государственных органов в докладе представлена социально-демографическая структура казахстанской молодежи; проведен детальный анализ положения молодежи в сферах образования и науки, труда, здравоохранения, занятости и предпринимательства, участия молодежи в общественно-политических процессах, молодежных субкультурах и др.

Национальный доклад адресован государственным органам, учебным заведениям, общественным объединениям, молодежным ресурсным центрам, СМИ – всем, кто заинтересован в эффективной реализации государственной молодежной политики.

© КазНУ имени аль-Фараби, 2015 г.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	4
1-тарау. Қазақстан Республикасы жастарының демографиялық сипаттамасы	6
1.1. 14-29 жас аралығындағы жастардың саны	7
1.2. Жастардың жыныстық-жас ерекшелік құрылымы	9
1.3. Жастар арасында туылым, неке, ажырасу және өлім	11
1.4. Жастардың сыртқы және ішкі көші-қоны	16
2-тарау. Жастардың құқықтық мәртебесін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасы	21
2.1. Жастардың құқықтық жағдайы мен жастар саясаты негіздерінің мәселелері бойынша Қазақстан Республикасы заңнамасының тұжырымдамасы	22
2.2. Жастар саясаты саласындағы халықаралық-құқықтық нормалар мен шетелдік заңнама	25
2.3. Қазақстан Республикасында мемлекеттік жастар саясатын жүзеге асыру	29
3-тарау. Жас ұрпақ денсаулығы мен бос уақыты.....	36
3.1. Жастардың әлеуметтік маңызы бар ауру түрлері	37
3.2. Салауатты өмір салты және жастар арасындағы спорттық-сауықтыру жұмыстары	40
3.3. Жастардың бос уақыты	43
4-тарау. Жастар өміріндегі білім және ғылым	49
4.1. Білім беру кеңістігі: қамтылуы, мүмкіндіктері және қол жетімділігі	50
4.2. Білім сапасы және жастардың кәсіби стратегиясын іске асыру	57
4.3. Ғылымдағы жастар: әлеуеті және даму стратегиясы	59
4.4. Жаңа кәсіпқой ұрпақты қалыптастырудағы «Болашақ» халықаралық стипендиялық бағдарламасы	61
5-тарау. Жастардың әлеуметтік-экономикалық жағдайы	64
5.1. Елдің әлеуметтік-экономикалық дамуына және шешім қабылдау процесіне жастардың қатысуы	65
5.2. Жастар және еңбек нарығы	69
5.3. Жастарды әлеуметтік қолдау	79
6-тарау. Жастар ортасындағы қылмыстылық пен өзге де қоғамға қарсы құбылыстар	86
6.1 Жастар қылмыстылығы: құқық бұзушылық пен олардың алдын алу	87
6.2. Жастар ортасындағы қоғамға қарсы әрекеттер	92
6.3 Жастар арасындағы суицид	95
7-тарау. Қоғамдық-саяси үдерістегі жастар.....	99
7.1. Жастар елдің қоғамдық-саяси өмірінде	100
7.2. Жастардың сайлауға қатысуы	101
7.3. Жастардың наразылық белсенділігінің деңгейі	104
7.4. Жастар және дін	107
8-тарау. Жастармен жүргізілетін әскери-патриоттық жұмыстар.....	112
8.1. Жастардың әскери-отансүйгіштік тәрбиесін мемлекеттік реттеу	113
8.2. Қазақстандық отансүйгіштік және қазіргі жастардың азаматтық борышты түсінуі	116
ҚОРЫТЫНДЫ	121
ҰСЫНЫСТАР	124